

Verkiezingen en belastingen

Verkiezingen hangen weer in de lucht in België. De onenigheid tussen de regeringspartijen is zo groot dat de meeste waarnemers de huidige coalitie nog slechts enkele maanden gunnen.

Zoals in elke pre-electorale periode doen alle partijen beloften aan de kiezer. Eén van de thema's is belastingvermindering. Er is haast geen partij die de kiezer niet voorspiegelt dat de belastingdruk zal worden verminderd. De externe waarnemer zal hier verwonderd de wenkbrauwen fronsen. Hoe kunnen in een land waar het budgettaire deficit rond de 12% van het bruto nationale produkt bedraagt, en waar de overheidsschuld even groot is als het bruto nationale produkt, politici zonder blikken of blozen dergelijke lichtzinnige beloften doen? Het moet toch evident zijn dat in een dergelijke situatie de belastingen in de toekomst alleen zullen kunnen stijgen?

Zouden de Belgische kiezers dan toch, zoals in de Hollandse Belgenmoppen, zo dom zijn dat ze dit niet begrijpen, en echt geloven dat belastingen zullen kunnen worden verminderd? Het is moeilijk om op deze vraag te antwoorden. Wat echter wel duidelijk is, is dat een groot deel van de Belgische politici deze vraag positief beantwoordt. Het is anders niet te begrijpen waarom deze politici met dergelijke beloften van belastingvermindering voor de dag komen.

Wat er ook van zij, de omvang van het budgettaire tekort in België en de financiële lasten die hieruit voortspruiten, maken het onvermijdelijk dat gedurende de komende jaren belastingverhogingen en uitgavenverminderingen zullen worden doorgevoerd. Het is dan ook evident dat de beloften van belastingvermindering door de politici die deze beloften nu doen zullen moeten worden ingeslikt.

Dus, terwijl budgettaire sanering onvermijdelijk is, stelt zich in België een interessant probleem dat in de politieke

economie thuishoort. De huidige centrum-rechtse coalitie is niet meer in staat het budgettaire tekort verder te verminderen. Er zijn hiervoor twee redenen. Ten eerste is de liberale coalitiepartner, die de vorige verkiezing had gewonnen door belastingvermindering te beloven, in haar eigen valkuil getrapt. In plaats van minder belastingen, is de belastingdruk tijdens de huidige centrum-rechtse regering in een recordtempo gestegen. Het enthousiasme bij de liberalen om hiermee verder te gaan is dan ook verdwenen. Een tweede reden waarom de Belgische regering het beleid van budgettaire sanering moet stopzetten is dat de socialistische oppositie zeer effectief is geweest. De voortdurende herhaling in de media dat het huidige budgettaire saneringsbeleid slecht is voor de economie heeft voldoende twijfels doen rijzen over de opportuniteit van dit beleid. Deze twijfels ondermijnen de wil van de coalitiepartners om dit beleid voort te zetten.

Uit het voorgaande volgt een eenvoudige conclusie. Omdat verdere budgettaire sanering in België onvermijdelijk is, en de huidige coalitie deze sanering niet meer kan realiseren, zal het door een centrum-links kabinet waarin de socialisten een leidende rol vervullen moeten worden doorgevoerd. Ik zie in dit verband twee mogelijke scenario's. Beide gaan ervan uit dat de socialisten de verkiezingen winnen.

In een eerste scenario slikken de socialisten hun kritiek op de „deflatoire” saneringsmaatregelen onmiddellijk in, en zetten het beleid voort. Het zou niet de eerste keer zijn dat dit gebeurt. In dit scenario zal de centrum-linkse regering het huidige beleid van budgettaire sanering kunnen voortzetten in een sfeer van relatieve sereniteit. Immers, het verbale geweld van een linkse oppositie die alle heil

verwacht van een reflatie van de economie zal zijn geluwd.

Een tweede mogelijk scenario bestaat erin dat de harde kern van keynesianen in de socialistische partij de overhand krijgt. Een politiek van vraagstimulering met alle bekende ingrediënten wordt dan ingezet. We komen dan terecht in een episode zoals Frankrijk deze heeft gekend na de overwinning van Mitterrand: een tijdelijke „boom”, met nadien een financiële crisis en één (of meer) devaluaties. Na deze episode volgt dan een politiek van sanering die scherper zal moeten zijn dan in het eerste scenario.

Misschien doe ik aan „wishful thinking”, toch lijkt mij het eerste scenario waarschijnlijker dan het tweede. Sinds 1960 is het budgettaire beleid van centrum-linkse regeringen niet minder orthodox geweest dan het beleid van centrum-rechtse regeringen. De algemeen verspreide opvatting dat de socialisten de budgettaire gaten slaan steunt niet op feiten, tenminste niet in België.

Het is dus verre van denkbeeldig dat een toekomstig centrum-links kabinet het „rechtse” beleid gewoon voortzet, en dit waarschijnlijk op een meer effectieve wijze dan wat nu kan. En zelfs indien het tweede scenario bewaarheid wordt, zal het „rechtse” beleid na een kort interludium moeten worden voortgezet. De retoriek alleen zal verschillend zijn.